

KRAJSKÁ HYGIENICKÁ STANICE
JIHOMORAVSKÉHO KRAJE SE SÍDLEM V BRNĚ
JEŘÁBKOVA 4, 602 00 BRNO

Datovou zprávou

Číslo jednací: KHSJM 58306/2019/HO/HOK
Spisová značka: S-KHSJM 52376/2019
Č. j. odesílatele: JMK 135036/2019
Oprávněná
úřední osoba: Ing. Staněk Miroslav
Vyřizuje: Ing. Švarcová Jaroslava
MVDr. Fajkošová Ivana
Tel.: 518 398 620, 545 113 016
Email: jaroslava.svarcova@khsbrno.cz
ivana.fajkosova@khsbrno.cz

Krajský úřad Jihomoravského kraje
Odbor územního plánování a stavebního řádu

Žerotínovo náměstí 449/3

602 00 BRNO

ID datové schránky x2pbqzq

V Brně dne 04.11.2019

Návrh Aktualizace č. 1 Zásad územního rozvoje Jihomoravského kraje a Vyhodnocení vlivů Aktualizace č. 1 Zásad územního rozvoje Jihomoravského kraje na udržitelný rozvoj území

- I. stanovisko Krajské hygienické stanice Jihomoravského kraje se sídlem v Brně k návrhu Aktualizace č. 1 Zásad územního rozvoje Jihomoravského kraje
- II. vyjádření Krajské hygienické stanice Jihomoravského kraje se sídlem v Brně k Vyhodnocení vlivů návrhu Aktualizace č. 1 Zásad územního rozvoje Jihomoravského kraje na udržitelný rozvoj území

I.

Krajská hygienická stanice Jihomoravského kraje se sídlem v Brně (dále také „KHS JmK“) jako dotčený orgán ochrany veřejného zdraví místně příslušný dle ustanovení § 82 odst. 1 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále také „zákon č. 258/2000 Sb.“), a věcně příslušný dle ustanovení § 82 odst. 2 písm. j) zákona č. 258/2000 Sb. a § 4 odst. 2 písm. b) a § 37 odst. 2 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále také „stavební zákon“), ve smyslu ustanovení § 2 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále také „správní řád“), uplatňuje toto

s t a n o v i s k o :

Krajská hygienická stanice Jihomoravského kraje se sídlem v Brně

s návrhem Aktualizace č. 1 Zásad územního rozvoje Jihomoravského kraje

s o u h l a s í .

II.

Krajská hygienická stanice Jihomoravského kraje se sídlem v Brně jako dotčený orgán ochrany veřejného zdraví místně příslušný dle ustanovení § 82 odst. 1 zákona č. 258/2000 Sb. a věcně příslušný dle ustanovení § 82 odst. 2 písm. j) zákona č. 258/2000 Sb. a § 4 odst. 2 písm. b) a § 37 odst. 5 stavebního zákona ve smyslu ustanovení § 2 odst. 2 správního řádu uplatňuje k Vyhodnocení vlivů Aktualizace č. 1 Zásad územního rozvoje Jihomoravského kraje na udržitelný rozvoj území toto

v y j á d ř e n í :

Krajská hygienická stanice Jihomoravského kraje se sídlem v Brně

k vyváženého vztahu územních podmínek udržitelného rozvoje území

a k doporučení na výběr variant řešení

n e m á p ř i p o m í n k y.

Současně však KHS JmK považuje za prioritní, aby byl při konečném výběru variant řešení respektován veřejný zájem a preferována varianta směřující k odvedení dopravy se stávající rizikovou hlukovou zátěží obyvatel mimo obydlené části sídel v co nejkratším časovém horizontu.

U P O Z O R N Ě N Í

V návaznosti na opakovaně stanovené „Úkoly pro územní plánování“ související se zajištěním územních podmínek pro nadstandardní protihluková opatření (např. překrytí, tunel, tubus) KHS JmK jako správní orgán, který dle § 2 odst. 1 správního řádu postupuje v souladu se zákony a ostatními právními předpisy, upozorňuje, že orgánu ochrany veřejného zdraví náleží dle § 82 odst. 2 písm. i) zákona č. 258/2000 Sb. plnit úkoly dotčeného správního úřadu dle § 77 zákona č. 258/2000 Sb. a dále dle § 82 odst. 2 písm. b) zákona č. 258/2000 Sb. mj. vykonávat státní zdravotní dozor nad plněním povinností stanovených tímto zákonem s tím, že rozsah povinností v souvislosti s ochranou před hlukem a vibracemi je jednoznačně vymezen ustanovením § 30 odst. 1 zákona č. 258/2000 Sb., a to tak, že správce, popřípadě vlastník pozemní komunikace je povinen technickými, organizačními a dalšími opatřeními zajistit, aby hluk nepřekračoval hygienické limity upravené prováděcím právním předpisem pro chráněný venkovní prostor, chráněné vnitřní prostory staveb a chráněné venkovní prostory staveb a aby bylo zabráněno nadlimitnímu přenosu vibrací na fyzické osoby v chráněném vnitřním prostoru stavby.

V daném KHS JmK odkazuje k ustanovení § 2 odst. 2 správního řádu, dle něhož správní orgán uplatňuje svou pravomoc pouze k těm účelům, k nimž mu byla zákonem nebo na základě zákona svěřena, a v rozsahu, v jakém mu byla svěřena, a k § 2 odst. 3 správního řádu, dle něhož správní orgán šetří práva nabytá v dobré víře, jakož i oprávněné zájmy osob, jichž se činnost správního orgánu v jednotlivém případě dotýká, a může zasahovat do těchto práv jen za podmínek stanovených zákonem a v nezbytném rozsahu.

Z výše uvedeného je jednoznačné, že KHS JmK nemůže vymáhat naplnění požadavků na zajištění nadstandardních protihlukových opatření jako opatření vymezených nad rámcem pravomocí vyplývajících ze zákona č. 258/2000 Sb.

Současně KHS JmK k doplnění bodu (71) pod písm. g) v kapitole D. „Zpřesnění vymezení ploch a koridorů vymezených v politice územního rozvoje a vymezení ploch a koridorů nadmístního významu, včetně ploch a koridorů veřejné infrastruktury, územního systému ekologické stability a územních

rezerv, u ploch územních rezerv stanovení využití, které má být prověřeno“ návrhu, upozorňuje, že zákon č. 258/2000 Sb. ani nařízení vlády č. 272/2011 Sb., o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací, ve znění pozdějších předpisů (dále také „nařízení vlády č. 272/2011 Sb.“), nevymezují rozsah bezpečně zajišťující splnění hlukových limitů.

Výše uvedeným ustanovením § 30 odst. 1 zákona č. 258/2000 Sb. je stanovena povinnost zajistit, aby hluk nepřekračoval hygienické limity upravené dle § 1 písm. b) nařízení vlády č. 272/2011 Sb. pro chráněný venkovní prostor, chráněné venkovní prostory staveb a chráněné vnitřní prostory staveb s tím, že dle § 20 odst. 4 nařízení vlády 272/2011 Sb. výsledná hodnota hladiny akustického tlaku nepřekračuje hygienický limit, jestliže výsledná ekvivalentní hladina akustického tlaku po odečtení hodnoty nejistoty je rovna nebo je nižší než hygienický limit nebo výsledná maximální hladina akustického tlaku je rovna nebo je nižší než hygienický limit.

Dále KHS JmK k **zohlednění synergických vlivů** upozorňuje, že není znám vztah mezi synergickým (tj. současným, kombinovaným) působením různých kategorií zdrojů hluku (např. doprava silniční, železniční, letecká a průmyslové zdroje) a zdravotními účinky, a proto nelze hodnotit kombinovaný vliv (tj. synergické účinky) různých zdrojů hluku na zdraví exponovaných osob, a to ani při souběhu dopravních zdrojů, tj. kombinace a kumulace hluku ze silniční a železniční nebo letecké dopravy.

ODŮVODNĚNÍ

KHS JmK bylo dne 23.09.2019 jako dotčenému orgánu ochrany veřejného zdraví místně příslušnému dle § 82 odst. 1 zákona č. 258/2000 Sb. a věcně příslušnému dle § 82 odst. 2 písm. j) zákona č. 258/2000 Sb. a dle § 4 odst. 2 písm. b), § 37 odst. 2 a § 37 odst. 5 stavebního zákona Krajským úřadem Jihomoravského kraje, Odborem územního plánování a stavebního řádu, Žerotínovo náměstí 499/3, 602 00 Brno, IČO 70888337, jako orgánem příslušným dle ustanovení § 7 odst. 1 písm. a) stavebního zákona k pořízení Zásad územního rozvoje Jihomoravského kraje a jejich aktualizace (dále také „ZÚR JMK“, „aktualizace ZÚR JMK“ a „A1 ZÚR JMK“) v souladu s ustanovením § 42 odst. 4 v návaznosti na § 37 odst. 2 a § 37 odst. 5 stavebního zákona doručeno „Oznámení společného jednání o návrhu Aktualizace č. 1 Zásad územního rozvoje Jihomoravského kraje a projednání Vyhodnocení vlivů Aktualizace č. 1 Zásad územního rozvoje Jihomoravského kraje na udržitelný rozvoj území“ ze dne 23.09.2019, sp. zn. S-JMK 50049/2019, č. j. JMK 135036/2019.

Návrh aktualizace ZÚR JMK byl zpracován společností knesl kynčl architekti s.r.o., architektonický ateliér, Šumavská 416/15, 602 00 Brno, IČO 47912481 (dále také „zpracovatel“), v září 2019.

K návrhu A1 ZÚR JMK bylo v souladu s ustanovením § 37 odst. 1 stavebního zákona zajištěno „Vyhodnocení vlivů Aktualizace č. 1 Zásad územního rozvoje Jihomoravského kraje na udržitelný rozvoj území“ (dále také „VVURÚ“) zpracované zpracovatelem návrhu dle přílohy č. 5 k vyhlášce č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti, ve znění pozdějších předpisů (dále také „vyhláška č. 500/2006 Sb.“). V části A. VVURÚ bylo v rozsahu dle přílohy ke stavebnímu zákonu provedeno „Vyhodnocení vlivů Aktualizace č. 1 Zásad územního rozvoje Jihomoravského kraje na životní prostředí“ (dále také „SEA“).

Návrh aktualizace ZÚR JMK včetně VVURÚ byl v elektronické podobě zveřejněn na webových stránkách https://www.kr-jihomoravsky.cz/archiv/oupsr/ZUR_jmk_a1/WEB_NAVRH/ a následně byl projednán na společném jednání o návrhu aktualizace ZÚR JMK a vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území konaném dne 09.10.2019.

Předmětný návrh A1 ZÚR JMK a VVURÚ včetně SEA byl ze strany KHS JmK posouzen, a to ve své komplexnosti jako celek zpracovaný v samostatných částech přímo či nepřímo na sebe navazujících, ve smyslu § 2 správního řádu v rozsahu požadavků na ochranu veřejného zdraví vyplývajících ze souvisejících ustanovení zákona č. 258/2000 Sb. a právních předpisů prováděcích, mj. nařízení vlády

č. 272/2011 Sb. a vyhlášky č. 252/2004 Sb., kterou se stanoví hygienické požadavky na pitnou a teplou vodu a četnost a rozsah kontroly pitné vody, ve znění pozdějších předpisů.

Při posuzování KHS JmK postupovala v souladu s ustanovením § 3 správního řádu tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a ve smyslu ustanovení § 6 odst. 2 a § 50 odst. 1 správního řádu KHS JmK uvážila skutečnosti známé z moci úřední a skutečnosti obecně známé a podklady vyhodnotila ve smyslu ustanovení § 50 odst. 4 správního řádu dle své úvahy, při níž se KHS JmK nejprve zabývala otázkou, zda a jakým způsobem byly při zpracování návrhu A1 ZÚR JMK naplněny a zohledněny požadavky stanovené ve vyjádření KHS JmK ze dne 14.02.2019, číslo jednací KHSJM 08069/2019/HO/HOK, uplatněném k návrhu „Zprávy o uplatňování Zásad územního rozvoje Jihomoravského kraje v období 10/2016 – 12/2018“ (dále také „zpráva“).

Primárně se však KHS JmK zabývala otázkou potenciálních vlivů na obyvatelstvo a lidské zdraví, které mohou ve svém důsledku při uplatňování ZÚR JMK po provedení aktualizace dle projednávaného návrhu predikovat zdravotní rizika pro populaci vystavenou rizikovým faktorům životních podmínek ve smyslu ustanovení § 2 odst. 2 a 4, § 77 odst. 1 a § 82 odst. 2 písm. j) zákona č. 258/2000 Sb. a především pak otázkou reálnosti řídit zdravotní rizika prostřednictvím požadavků na uspořádání a využití území, kritérií a podmínek pro rozhodování o změnách využití území a úkolů pro územní plánování a následnou realizaci navrhovaných opatření ve smyslu ustanovení § 2 odst. 4 a § 82 odst. 2 písm. j) zákona č. 258/2000 Sb.

Přitom, a to především při posuzování částí návrhu a SEA souvisejících s vymezením koridorů pro silniční dopravu, KHS JmK v souvislosti s hlukovou zátěží uvážila stávající stav v souvisejících územích, v nichž již v současné době dochází k nedodržování hygienických limitů hluku, a to s přihlédnutím k § 36 odst. 1 stavebního zákona, dle něhož zásady územního rozvoje stanoví zejména základní požadavky na účelné a hospodárné uspořádání území kraje, vymezí plochy nebo koridory nadmístního významu a stanoví požadavky na jejich využití, zejména plochy nebo koridory pro veřejně prospěšné stavby, veřejně prospěšná opatření, stanoví kritéria pro rozhodování o možných variantách nebo alternativách změn v jejich využití, a k míře podrobnosti ZÚR JMK tak, jak je uvedeno v dalších částech odůvodnění.

Vyjádření ze dne 14.02.2019, číslo jednací KHSJM 08069/2019/HO/HOK, uplatnila KHS JmK dle § 42 odst. 1 stavebního zákona k návrhu zprávy s tím, že vzhledem k nutnosti eliminace, resp. minimalizace potenciálních zdravotních rizik pro populaci vystavenou rizikovým faktorům životních podmínek ve smyslu § 2 odst. 2 a 4 zákona č. 258/2000 Sb. s odkazem na § 18 odst. 3 stavebního zákona, dle něhož orgány územního plánování mj. konkretizují ochranu veřejných zájmů vyplývajících ze zvláštních právních předpisů, a s odkazem na smysl ustanovení § 18 odst. 1, § 19 odst. 1 písm. c), e), i) a m) stavebního zákona a ve smyslu § 9 písm. g) vyhlášky č. 500/2006 Sb. s odkazem na část F. „POŽADAVKY A PODMÍNKY PRO ZPRACOVÁNÍ NÁVRHU AKTUALIZACE ZÁSAD ÚZEMNÍHO ROZVOJE, VČETNĚ POŽADAVKŮ NA VYHODNOCENÍ VLIVŮ NA UDRŽITELNÝ ROZVOJ ÚZEMÍ, JE-LI VYŽADOVÁNO“ návrhu zprávy stanovila požadavky související s prověřováním územních rezerv RDS15 I/51 Hodonín, obchvat, RDS18 I/55 Petrov – Strážnice – Vnorovy, přeložka s obchvaty sídel, RDS19 I/55 Vnorovy – Veselí nad Moravou, přeložka s obchvaty sídel, RDS16 I/54 Kyjov, obchvat a RDS17 I/54 Bzenec – Vracov – Vlokoš, přeložka. Současně byl s odkazem na podmínku č. 1 stanoviska KHS JmK k návrhu ZÚR JMK ze dne 20.05.2015, číslo jednací KHSJM 22575/2015/odbor/HOK, stanoven požadavek na prověření účelnosti etapizace pro záměry DS01 R43 Kuřim – Lysice, DS02 R43 Lysice – Sebranice a DS03 R43 Sebranice – Velké Opatovice – hranice kraje s cílem zajištění nekonfliktní funkčnosti stávající silniční sítě s ohledem na stav přípravy těchto záměrů a navazující komunikace D43 (I/43) v úseku D1 – Kuřim.

Respektování požadavků KHS JmK odkazuje na přílohu č. 1 zprávy schválené dne 28.03.2019 Zastupitelstvem Jihomoravského kraje usnesením č. 1802/19/Z20, tj. „VYHODNOCENÍ POŽADAVKŮ A PŘÍPOMÍNEK uplatněných při projednání návrhu Zprávy o uplatňování ZÚR JMK v období 10/2016-12/2018“ (viz <https://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?ID=381106&TypeID=2>), a dále konstatuje, že míra a způsob naplnění požadavků v rámci aktualizace ZÚR JMK jsou zřejmé mj. z kapitoly B. odůvodnění návrhu A1 ZÚR JMK, když

- byla zrušena územní rezerva RDS15 a byl vymezen návrhový koridor DS59 I/51 Hodonín, obchvat,
- byly zrušeny části územních rezerv RDS18 ve variantách RDS18-A (jižně od Petrova) a RDS18-B (severně od Petrova) ležící východně od křížení se stávající silnicí I/55 mezi

Strážnicí a Petrovem, byl vymezen návrhový koridor DS60 II/426 Strážnice, obchvat a dále byla vymezena nová územní rezerva v místě původních RDS18 východě od Strážnice RDS37 I/55 Strážnice – Vnorovy, přeložka s obchvaty sídel; původní územní rezervy RDS18 jsou nově označeny jako RDS18-A I/55 Petrov, obchvat, varianta jižní a RDS18-B I/55 Petrov, obchvat, varianta severní,

- koridory územních rezerv RDS19 I/55 Vnorovy – Veselí nad Moravou, přeložka s obchvaty sídel, RDS16 I/54 Kyjov, obchvat a RDS17 I/54 Bzenec – Vracov – Vlkoš, přeložka zůstávají beze změny,
- určení pořadí (etapizace) dle bodu 4 vyjádření KHS JmK ze dne 14.02.2019 nebylo vyhodnoceno jako účelné s odůvodněním, že „V průběhu zpracování A1 ZÚR byly prověřovány vazby jednotlivých navrhovaných koridorů či navrhovaných koridorů s existujícími návrhovými koridory, především z hlediska možných zdravotních rizik. Zejména byly prověřovány vazby koridorů komunikace 43 (DS40 a DS41, bez ohledu na varianty). Vzhledem k husté komunikační síti v brněnské aglomeraci je možné případná zdravotní rizika omezit prostřednictvím dopravních omezení na přetížených trasách (např. snížením rychlosti, zákaz vjezdu nákladních vozidel). Odůvodněné případy přednostní realizace koridorů dopravní infrastruktury nebyly v rámci A1 ZÚR JMK identifikovány. **Určení pořadí (etapizace) nebylo vyhodnoceno jako účelné.**“.

Otázku, zda a jakým způsobem byly při zpracování návrhu A1 ZÚR JMK naplněny a zohledněny požadavky uvedené ve vyjádření k návrhu zprávy KHS JmK uzavírá tak, že míru a způsob naplnění akceptuje a odůvodnění k požadavku na prověření účelnosti etapizace bere na vědomí s předpokladem reálnosti řešení souvisejících vlivů v navazujících řízeních dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů (dále také „zákon č. 100/2001 Sb.“), a dle stavebního zákona.

Základní (vybrané) údaje vyplývající z návrhu aktualizace ZÚR JMK

Návrh A1 ZÚR JMK obsahuje 20 nových koridorů v oblasti silniční infrastruktury (bez variantních koridorů), 2 nové koridory v oblasti kolejové dopravy, 2 nové koridory v oblasti elektroenergetiky a 1 nový koridor pro plynovod, 3 silniční koridory, 1 železniční koridor, 1 koridor pro el. vedení a 1 plocha protipovodňových opatření se mění, 1 plocha v oblasti integrovaného dopravního systému, 1 silniční koridor a 1 železniční koridor jsou rušeny.

Vybrané změny provedené v návrhu aktualizace ZÚR JMK

- zrušeny územní rezervy RDS01 ve variantách RDS01-A Varianta „Bystrcká“, RDS01-B Varianta „Bítýšská“, RDS01-C (alternativy RDS01 C/Z a RDS01 C/J) Varianta „Optimalizovaná MŽP“ a vymezen návrhový koridor DS40 Troubsko (D1) – Kuřim ve variantách DS40-A (D43, dálniční), DS40-B (I/43, silniční) a DS40-C (I/43 silniční s JZT) v bystrcké stopě,
- zrušeny územní rezervy RDS34 ve variantách RDS34-A Varianta „Německá“ a RDS34-B Varianta „Optimalizovaná MŽP“ a vymezen návrhový koridor DS41 Kuřim – Lysice ve variantách DS41-A (D43, dálniční) a DS41-B (I/43 silniční) v německé stopě,
- zrušena územní rezerva RDS05, vymezen návrhový koridor DS42 D1 Slatina – Holubice, zkapacitnění včetně MÚK ve variantách DS42-A (s MÚK Rohlenka) a DS42-B (s MÚK Tvarožná),
- zrušeny územní rezervy RDS08 ve variantách RDS08-A Varianta „Modřická“ a RDS08-B Varianta „Želešická“, vymezen návrhový koridor DS43 Jihozápadní tangenta Troubsko (D1) – Modřice (D52/JT) v modřické stopě, který je součástí pouze var. I/3,
- zrušena územní rezerva RDS09, vymezen návrhový koridor DS44 I/23 Rosice – Zakřany, přeložka s obchvaty sídel,
- zrušena územní rezerva RDS12, vymezen návrhový koridor DS45 Kuřim, jižní obchvat,
- zrušena územní rezerva RDS13, vymezen návrhový koridor DS46 I/43h Česká – Lipůvka, úprava s odstraněním bodových závad,
- zrušena územní rezerva RDS15, vymezen návrhový koridor DS59 I/51 Hodonín, obchvat,
- zrušeny části územních rezerv RDS18 ve variantách RDS18-A (jižně od Petrova) a RDS18-B (severně od Petrova) ležící východně od křížení se stávající silnicí I/55 mezi Strážnicí a Petrovem, vymezen návrhový koridor DS60 II/426 Strážnice, obchvat a vymezena nová územní rezerva v místě původních RDS18 východě od Strážnice RDS37 I/55 Strážnice – Vnorovy, přeložka s

- obchvaty sídel; původní územní rezervy RDS18 nově označeny jako RDS18-A I/55 Petrov, obchvat, varianta jižní a RDS18-B I/55 Petrov, obchvat, varianta severní,
- zrušena územní rezerva RDS33, vymezen návrhový koridor DS52 III/15278 Modřice, severní obchvat,
 - zrušeny části územních rezerv RDS18-A a RDS18-B východně od Strážnice (resp. od křížení se silnicí II/426) a na jejich místě ve stejném rozsahu vymezena nová územní rezerva RDS37 I/55 Strážnice – Vnorovy, přeložka s obchvaty sídel.

Koncepce rozvoje silniční dopravy navržená v rámci A1 ZÚR JMK vychází z výsledků „Územní studie nadřazené dálniční a silniční sítě v jádrovém území OB3 metropolitní rozvojové oblasti Brno“ (dále také „územní studie“) a pro jádrové území OB3 využívá doporučených variant D3, S1 a S10.

V návrhu A1 ZÚR JMK vymezeny varianty řešení ve třech oblastech, a to

- variantní oblast I - 43 + JZT (oblast Svitávka – Kuřim – D1 s vazbou na JZ oblast) s variantami
 - I/1 dálniční D43,
 - I/2 silniční I/43 (doporučená varianta),
 - I/3 silniční I/43 s návazností na silniční trasu JZT,
- variantní oblast II - D1 - východ (Slatina – Holubice) s variantami
 - II/1 zkapacitnění D1 s MÚK Rohlenka (doporučená varianta),
 - II/2 zkapacitnění D1 s MÚK Tvarožná a propojením do Sivic,
- variantní oblast III - oblast Slatina/Šlapanice s variantami
 - III/1 jihovýchodní trasa s novou MÚK Podolí na I/50 (doporučená varianta),
 - III/2 severovýchodní trasa s novou MÚK Podolí na I/50,
 - III/3 jihozápadní trasa s návazností na existující MÚK Slatina na I/50,
 - III/4 severozápadní trasa s návazností na existující MÚK Slatina na I/50.

Vymezení ploch a koridorů, ve kterých se ukládá prověření změn jejich využití územní studií

- zrušen požadavek na zpracování „Územní studie nadřazené dálniční a silniční sítě v jádrovém území OB3 metropolitní rozvojové oblasti Brno“,
- doplněn požadavek na zpracování „Územní studie Jihovýchod“ (studie má prověřit zejména krajskou silniční síť v jihovýchodním kvadrantu OB3 metropolitní rozvojové oblasti Brno ve vazbě na upravenou koncepci nadřazené dálniční a silniční sítě),
- doplněn požadavek na zpracování „Územní studie Terezín/Násedlovice“ (studie má prověřit a zkoordinovat rozvojové záměry v území).

Základní údaje vyplývající z VVURÚ včetně SEA

Hodnocení vlivů bylo provedeno dle „Metodického doporučení Ministerstva životního prostředí, odboru posuzování vlivů na životní prostředí a integrované prevence, pro vyhodnocení vlivů PÚR ČR a ZÚR na životní prostředí“ zveřejněného ve Věstníku ministerstva životního prostředí, ročník XV – únor 2015 – částka 2 (dále také „metodické doporučení“) a dle *Metodického vysvětlení* (příloha 1 SEA).

Při posuzování A1 ZÚR JMK byla hodnocena vazba k naplňování priorit a cílů souvisejících koncepcí, a to mj. „Dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva ČR – Zdraví pro všechny v 21. století“, „Zdraví 2020 – Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí“, „Akční plán protihlukových opatření pro hlavní pozemní komunikace ve vlastnictví Jihomoravského kraje“, „Program zlepšování kvality ovzduší zóna jihovýchod CZ06Z“, „Program zlepšování kvality ovzduší aglomerace Brno CZ06A“ a „Plán rozvoje vodovodů a kanalizací Jihomoravského kraje“.

SEA v části A.3.3. „Lidské zdraví“ (obdobně jako v části A.3.1. „Ovzduší“) vymezuje předpoklady dalšího vývoje bez provedení A1 ZÚR JMK, mj.

- v oblasti silniční dopravy je i v následujících letech očekáván nárůst celkového objemu osobní i nákladní automobilové dopravy,

- posuzované záměry převážně umožní odvést tuto dopravu z obytných oblastí, a tedy snížit hlukové zatížení, bezpečnost dopravy i pobytovou pohodu v dotčených sídlech,
- pokud nebudou příslušné obchvaty a přeložky vybudovány, je nutno v těchto obcích očekávat nejen pokračování současného nevyhovujícího stavu (tj. překračování hlukových a v některých částech území i imisních limitů, zvýšené riziko dopravních nehod, výskyt obtěžujících faktorů atd.), ale spíše jeho zhoršování; na druhé straně by nedošlo k nárůstu zátěže v lokalitách, v nichž jsou nové záměry umístěny; negativní vlivy případné nerealizace však jednoznačně převažují,
- v oblasti železniční dopravy se očekává, že navržené záměry posílí podíl veřejné dopravy na celkové přepravě na úkor individuální automobilové dopravy; nerealizace záměrů tudíž může přispět k většímu nárůstu automobilové dopravy se všemi negativními dopady; současně by nedošlo k nárůstu hluku v místech, kde se železniční tratě přibližují k zástavbě,
- záměry v oblasti elektroenergetiky jsou prakticky bez vlivů na obyvatele; vybudování plynovodu má určitý potenciál nahrazení alespoň části lokálního vytápění a tím snížení zdravotních rizik, nerealizací tohoto záměru tedy nedojde ke snížení zdravotního rizika v dotčených sídlech,
- nerealizací záměru protipovodňových opatření bude přetrvávat stav zvýšeného rizika dopadů povodňových stavů na obyvatele.

Vlivy na obyvatelstvo a lidské zdraví

Hodnocení bylo provedeno na úrovni determinant s přímým vlivem, tj. faktorů životního prostředí (faktory kvality složek životního prostředí - znečištění ovzduší a hluková zátěž, faktory determinující vnímání kvality života v dané lokalitě – mj. obtěžování prašností a hlukem, faktor dopravní bezpečnosti a faktory sociálně ekonomické - vliv na nezaměstnanost a příjmovou situaci obyvatel).

Vybraná fakta a závěry hodnocení vlivů na obyvatelstvo a lidské zdraví

- naplňováním koncepce A1 ZÚR JMK bude kvalita ovzduší a hluková zátěž obyvatelstva ovlivněna především v důsledku využití vymezených ploch a koridorů pro silniční dopravu,
- v naprosté většině se jedná o koridory vymezené pro záměry, jejichž cílem je odvést automobilovou dopravu z obytných oblastí, a které tedy přispějí ke snížení zátěže v jednotlivých sídlech,
- současně však u silničních staveb existuje i riziko nárůstu imisní a hlukové zátěže obyvatelstva v důsledku umístění nového zdroje v dosud nezatížených lokalitách, snížení pohody bydlení vlivem přítomnosti nové stavby, zhoršení bezpečnosti vlivem nárůstu objemu dopravy na navazujících komunikacích apod.,
- pro každý záměr jsou proto důsledně definovány podmínky, za nichž může být realizován – protihluková opatření (vč. nadstandardních technických řešení typu podpovrchového vedení), opatření ke snížení imisní zátěže a vizuálního odstínění staveb (zejm. vegetační bariéry), případně kompenzační opatření ke snížení imisní zátěže v okolní zástavbě, dopravně - bezpečnostní opatření, požadavky na zajištění průchodnosti území atd.,
- v případě železniční dopravy je tomu obdobně (bez vlivů na ovzduší),
- záměry technické infrastruktury budou mít minimální vlivy na faktory ovlivňující lidské zdraví, popřípadě převládají vlivy pozitivní (plynovod – snížení imisní zátěže, protipovodňová ochrana – snížení rizika ohrožení povodněmi).

Pro souhrnné, resp. komplexní posouzení vlivů A1 ZÚR JMK na obyvatelstvo a lidské zdraví byla stanovena kritéria, a to „A1 ZÚR JMK vytvářejí podmínky pro ochranu zdraví obyvatel“, „Realizace záměrů A1 ZÚR JMK nebude mít poškozující vliv na zdraví obyvatel“ a „A1 ZÚR JMK ve svém důsledku přispějí ke zlepšení veřejného zdraví“.

Z hodnocení vyplývá, že kritérium „A1 ZÚR JMK vytvářejí podmínky pro ochranu zdraví obyvatel“ bylo naplněno. A1 ZÚR JMK navazuje na závěry vyhodnocení vlivů na lidské zdraví provedené pro ZÚR JMK, kde bylo k této podmínce uvedeno: „Pro zajištění ochrany zdraví obyvatel kraje je nutná dostavba celého komplexu zásadních dopravních staveb, včetně staveb v ZÚR JMK vymezených jako územní rezerva. Realizace některých záměrů obsažených v ZÚR JMK, zejména úseku dálnice D43 bez odpovídající návaznosti jižním směrem k dálnici D1 (Lysice – D1), vytváří riziko zhoršení imisní situace na území krajského města. Zásadním požadavkem v rámci navržených opatření je proto urychlené prověření a komplexní dořešení této problematiky v územní studii, kterou ukládají ZÚR JMK („Územní studie nadřazené dálniční a silniční síť v jádrovému území metropolitní rozvojové oblasti OB3 Brno“) a následné zapracování výsledků této studie do návrhu aktualizace ZÚR JMK.“ A1 ZÚR

JMK směřuje k naplnění této podmínky, odstranění nedostatků platných ZÚR JMK a k vytvoření podmínek pro ochranu zdraví obyvatel.

Současně bylo naplněno kritérium „Realizace záměrů A1 ZÚR JMK nebude mít poškozující vliv na zdraví obyvatel“, ale pouze za předpokladu realizace opatření ke snížení jejich vlivů na kvalitu ovzduší, lidské zdraví (resp. hlukovou zátěž a dopravní bezpečnost) a obyvatele. V některých případech bude nutno přistoupit ke značně nadstandardním technickým řešením (vč. podpovrchových vedení silničních komunikací), nicméně **u všech záměrů platí, že jsou technicky realizovatelné tak, aby neměly poškozující vliv na zdraví obyvatel.** Tento závěr platí i při zohlednění kumulativních a synergických účinků s dalšími záměry v území. Výraznější výhrada se váže pouze k záměru DS10, který je sice rovněž realizovatelný (za podmínky zásadních opatření), nicméně není pro danou lokalitu nezbytnou stavbou.

Kritérium „A1 ZÚR JMK ve svém důsledku přispějí ke zlepšení veřejného zdraví“ platí, a to opět pro A1 ZÚR JMK jako celek a převážně i pro jednotlivé záměry. Naprostá většina záměrů přispívá ke zlepšení stavu determinantů zdraví, a to často velmi výrazně. **Za předpokladu realizace navržených opatření u nich tyto přínosy zřetelně převládají nad negativními dopady v místě realizace.** Některé záměry (technická infrastruktura, 3 odpočívky) nemají dlouhodobý vliv na veřejné zdraví, u jednoho záměru (DS10 - dálniční odpočívka u Troubska) byl identifikován pouze negativní vliv bez souběžného vlivu pozitivního.

Hodnocení synergických a kumulativních vlivů

V rámci hodnocení byly identifikovány

- potenciální významné negativní kumulativní, případně synergické vlivy silničních koridorů DS10, DS40 a DS43 na ovzduší, hlukovou situaci a lidské zdraví s navrhovaným koridorem DS10 v ZÚR JMK a se stávající dálnicí D1 jihozápadně od Brna,
- potenciální významné negativní vlivy železničního koridoru DZ11 na hlukovou situaci a lidské zdraví s koridorem DS14 v ZÚR JMK, se stávajícími dálnicemi D1, D52 a se stávající silnicí I/52,
- potenciální mírné negativní kumulativní, případně synergické vlivy, na ovzduší, hlukovou situaci a lidské zdraví u všech koridorů navrhovaných pro silniční stavby v A1 ZÚR JMK,
- potenciální mírné negativní kumulativní vlivy na hlukovou situaci a lidské zdraví u všech koridorů navrhovaných pro železniční stavby v A1 ZÚR JMK,
- potenciální mírné negativní kumulativní vlivy na ovzduší a lidské zdraví během realizace záměru POP10.

Vzhledem k tomu, že jedním z výchozích podkladů pro A1 ZÚR JMK byla územní studie, byly výsledky studie využity jako jeden z podkladů pro stanovení nejvhodnějšího uspořádání nadřazené dálniční a silniční sítě v jádrovém území OB3 metropolitní rozvojové oblasti Brno, a to mj. z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví. V rámci územní studie byla zpracována hluková a rozptylová studie pro stávající silniční síť a pro navrhované koridory dopravních staveb, které **s určitou mírou pravděpodobnosti** na základě dostupných údajů stanovily obecnou zátěž hlukem a imisemi v území.

A protože **studie byly zpracovány pro stav zahrnující společné působení všech relevantních zdrojů v území** (v případě hluku jde o silniční dopravu, v případě ovzduší o všechny zdroje emisí), odrážejí výsledky uvedených studií nejpřesněji kumulativní vliv modelovaných zdrojů zátěže daných složek životního prostředí. **Na podkladě studií bylo provedeno hodnocení zdravotních rizik, které zohlednilo i společné působení předmětných faktorů a dopravní bezpečnosti na zdraví obyvatel.** Výsledky studií proto představují komplexní vyhodnocení kumulativních vlivů hluku z dopravy a emisí do ovzduší v řešeném území.

Hluková a rozptylová studie prokázaly riziko překračování hygienických limitů při společném působení modelovaných zdrojů hluku a emisí do ovzduší v následujících oblastech (vymezení je provedeno na základě koridorů navrhovaných v A1 ZÚR JMK):

- DS40-A D/43 Troubsko – Kuřim,
- DS40-B I/43 Troubsko – Kuřim,
- DS40-C I/43 Troubsko – Kuřim,
- DS41-A D43 Kuřim – Lysice,
- DS41-B I/43 Kuřim – Lysice,

- DS43 Jihozápadní tangenta Troubsko (D1) - Modřice (D52/JT),
- DS44 I/23 Rosice - Zakřany, přeložka s obchvaty sídel,
- DS45 Silnice I. třídy Kuřim, jižní obchvat,
- DS52 III/15278 Modřice, severní obchvat,
- DZ11 VRT Brno – Šakvice (identifikováno v rámci zpracování A1 ZÚR JMK).

K minimalizaci negativních kumulativních a synergických vlivů v oblasti ovzduší, hluku a veřejného zdraví je navrženo opatření, resp. úkol pro územní plánování definovaný v bodě (71) návrhu pod písmenem g), a to

„V rámci přípravy konkrétních záměrů silničních a železničních staveb optimalizovat trasu v rámci koridoru s cílem minimalizace dopadů na obytnou zástavbu. V místech přiblížení komunikace nebo trati k obytné zástavbě zohlednit potřebu ploch pro protihluková opatření (v rozsahu bezpečně zajišťujícím splnění hlukových limitů), snížení imisních příspěvků komunikace a zmírnění jejího pohledového působení (vegetační bariéry apod.). Uvažovat přitom nejen potřeby vyplývající z vlivu konkrétního záměru, ale též potřeby zohledňující případné kumulativní či synergické vlivy daného záměru s dalšími zdroji hluku a emisí do ovzduší v příslušné lokalitě.“

V případě připravovaných dvou nebo více silničních staveb nebo železnic v blízkém okolí to znamená zpracování společné hlukové studie, ve které hluk ze všech stávajících a navrhovaných silnic a železnic bude vyhodnocen ve společné hlukové studii. V případě vlivů na ovzduší budou ve společné rozptylové studii vyhodnoceny všechny navrhované silnice, vliv stávajících silnic bude vyhodnocen jako součást pozadí, které je standardně reprezentováno pětiletými klouzavými průměry hlavních znečišťujících látek (zdroj ČHMU). Obdobně bude postupováno v případě hodnocení kumulativních, případně synergických, vlivů silničních staveb nebo protipovodňových opatření a stávajících zdrojů znečišťování ovzduší v dotčeném území (průmysl, spalovny, teplárny, dobývací prostory atd.).

SEA konkretizuje opatření pro minimalizaci kumulativních a synergických vlivů hluku a emisí do ovzduší v územích s rizikem překračování hygienických limitů, a to pro záměry DS40-A D/43 Troubsko – Kuřim, DS40-B I/43 Troubsko – Kuřim, DS40-C I/43 Troubsko – Kuřim, DS41-A D43 Kuřim – Lysice, DS41-B I/43 Kuřim – Lysice, DS43 Jihozápadní tangenta Troubsko (D1) - Modřice (D52/JT), DS44 I/23 Rosice - Zakřany, přeložka s obchvaty sídel, DS45 Silnice I. třídy Kuřim, jižní obchvat, DS-52, DZ11 VRT Brno – Šakvice.

Současně SEA v kapitole A.8. *„Popis navrhovaných opatření pro předcházení, snížení nebo kompenzaci všech zjištěných nebo předpokládaných závažných záporných vlivů na životní prostředí“* definuje opatření, a to opatření „koncepční“ (požadavky na výběr koncepčních variant, na vypuštění či koncepční přehodnocení záměru, případně na etapizaci výstavby), opatření „prostorová“ (požadavky na úpravy vymezení ploch a koridorů v návrhu A1 ZÚR JMK nebo v rámci upřesnění jejich vymezení v územních plánech obcí) a opatření „projektová“ (opatření k vyloučení, snížení, zmírnění případně kompenzaci zjištěných významných negativních vlivů a požadavky na řešení problémů s vazbou na ochranu složek životního prostředí, které jsou podkladem pro formulaci podmínek pro rozhodování ve vymezených plochách a koridorech, resp. které zpracovatel SEA doporučuje uplatňovat v dalších fázích územní a projektové přípravy záměrů včetně „projektové“ EIA); opatření jsou rozdělena na „opatření společná“ platná pro všechny záměry obsažené v návrhu A1 ZÚR JMK a „opatření specifická“, která jsou uplatňována jednotlivě ke konkrétním záměrům.

Požadavky na rozhodování ve vymezených plochách a koridorech z hlediska minimalizace negativních vlivů na životní prostředí stanovené na základě vyhodnocení vlivů jsou uvedeny v kapitole A.11. *„Návrh požadavků na rozhodování ve vymezených plochách a koridorech z hlediska minimalizace negativních vlivů na životní prostředí“* SEA.

Ve vztahu k lidskému zdraví je navrhován ukazatel pro sledování vlivů A1 ZÚR JMK *„Podíl území s překročenými hygienickými limity hluku pro chráněné venkovní prostory a chráněné venkovní prostory staveb (případně počet osob zasažených překročenými hygienickými limity), případně podíl území s překročenými mezními hodnotami hlukové expozice (případně počet osob zasažených překročenými mezními hodnotami).“*

Jak již bylo uvedeno výše, zabývala se KHS JmK při posuzování návrhu aktualizace ZÚR JMK a VVURÚ včetně SEA s odkazem na ustanovení § 2 odst. 2 a 4, § 77 odst. 1 a § 82 odst. 2 písm. j)

zákona č. 258/2000 Sb. primárně otázkou identifikace potenciálních vlivů na obyvatelstvo a lidské zdraví, které mohou ve svém důsledku při uplatňování ZÚR JMK po provedení aktualizace dle projednávaného návrhu a v doporučených variantách řešení predikovat zdravotní rizika pro populaci vystavenou rizikovým faktorům životních podmínek.

Přitom KHS JmK přihlédla nejen k závěrům posouzení vlivů A1 ZÚR JMK na obyvatelstvo a lidské zdraví (viz výše), ale i k dosavadním zkušenostem s uplatňováním platných ZÚR JMK.

Vzhledem ke skutečnosti, že koncepce rozvoje silniční dopravy navržená v rámci aktualizace ZÚR JMK vychází z výsledků územní studie, na základě níž byly pro jádrové území OB3 doporučeny varianty D3, S1 a S10, uvážila KHS JmK rovněž fakta a závěry z ní vyplývající, a to především z přílohy D.4 „*STUDIE VLIVU VARIANT NA LIDSKÉ ZDRAVÍ*“, z níž mj. vyplývá, že **všechny posuzované varianty uspořádání dálniční a silniční sítě v řešeném území přinášejí snížení míry zdravotního rizika obyvatel v něm žijících a jako takové vytvářejí podmínky pro ochranu zdraví obyvatel (pozn. KHS JmK: což je pro orgán ochrany veřejného zdraví rozhodující), a že vliv všech posuzovaných variant uspořádání dálniční a silniční sítě na lidské zdraví je v zásadě srovnatelný.**

K tomu KHS JmK podotýká, že územní studie zpracovaná dle § 30 stavebního zákona není územně plánovací dokumentací, k níž orgány ochrany veřejného zdraví uplatňují stanoviska dle § 82 odst. 2 písm. j) zákona č. 258/2000 Sb. a zákon č. 258/2000 Sb. ani právní předpisy prováděcí neobsahují náležitosti na strukturu či způsob provedení metodiky vyhodnocení vlivů na obyvatelstvo a lidské zdraví ve smyslu bodu 6. přílohy ke stavebnímu zákonu (k tomu dále viz bod 551. rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 20. prosince 2017, sp. zn. 65 A 3/2017) a současně není upraven ani metodický postup pro posouzení a vyhodnocení hlukových parametrů v rámci pořizování strategických dokumentů, územně plánovacích podkladů, resp. územní studie a územně plánovacích dokumentací.

Vzhledem k tomu, že zpracovatel návrhu A1 ZÚR JMK, který dle § 159 stavebního zákona odpovídá mj. za správnost, celistvost a úplnost jím zpracované územně plánovací dokumentace, územní studie, zejména za respektování požadavků z hlediska ochrany veřejných zájmů a za jejich koordinaci, využil závěrů územní studie pro zpracování návrhu A1 ZÚR JMK včetně VVURÚ a SEA, má KHS JmK za to, že podklady uplatněné při zpracování územní studie i při vlastním koncipování návrhu A1 ZÚR JMK včetně VVURÚ a SEA (a současně i při vyhodnocení vlivů na obyvatelstvo a lidské zdraví) jsou zpracovatelem A1 ZÚR JMK a VVURÚ a zpracovatelem SEA včetně zpracovatele hodnocení vlivů na obyvatelstvo a lidské zdraví považovány za správné, celistvé a úplné a následně obhajitelné.

V souvislosti s odpovědností zpracovatele A1 ZÚR JMK za respektování požadavků z hlediska ochrany veřejných zájmů a za jejich koordinaci odkazuje KHS JmK na stanovené požadavky na uspořádání a využití území, kritéria a podmínky pro rozhodování o změnách využití území a na úkoly pro územní plánování stanovené v kapitole D. „*Zpřesnění vymezení ploch a koridorů vymezených v politice územního rozvoje a vymezení ploch a koridorů nadmístního významu, včetně ploch a koridorů veřejné infrastruktury, územního systému ekologické stability a územních rezerv, u ploch územních rezerv stanovení využití, které má být prověřeno*“ návrhu A1 ZÚR JMK, které lze na daném stupni projednávané územně plánovací dokumentace považovat za opatření směřující k řízení potenciálních zdravotních rizik při zpracování územně plánovacích dokumentací úrovně nižší a dále pak při posuzování konkrétních záměrů dle zákona č. 100/2001 Sb. a v rámci řízení dle stavebního zákona tak, jak je odůvodněno dále.

Při posuzování návrhu A1 ZÚR JMK a souvisejících podkladů KHS JmK v obecné rovině uvážila, že jedním ze stěžejních cílů ZÚR JMK je v jejich komplexnosti odvedení podstatné části dopravy ze zastavěného území, a že ZÚR JMK jako významný koncepční nástroj územního plánování musí při respektování požadavku na ochranu veřejného zdraví umožnit rozvoj veřejné dopravní infrastruktury na daném území, z čehož lze logicky dovodit, že v současné době soustředěná doprava bude rozptýlena do více koridorů a na větší území s předpokladem kladného vlivu na plynulost dopravy a spolu s protihlukovými opatřeními i na veřejné zdraví, neboli - odvedení dopravy ze zatíženého území se projeví primárně na snížení hlukové zátěže a intenzity zásahu do kvality ovzduší, což v důsledku bude mít bezesporu pozitivní vliv na obyvatelstvo a lidské zdraví.

KHS JmK uvážila dopad realizace jednoho z cílů ZÚR JMK, tj. odvést dopravu z oblasti nejvíce urbanizované, tedy z oblasti území Brna, a to **fakt možného zhoršení vlivů na veřejné zdraví**

v oblastech, do nichž bude doprava přesunuta. Dle provedeného hodnocení vlivů na obyvatelstvo a lidské zdraví jsou sice v A1 ZÚR JMK v naprosté většině vymezeny koridory pro záměry, jejichž cílem je skutečně odvést automobilovou dopravu z obytných oblastí, a které tedy přispívají ke snížení zátěže v jednotlivých sídlech, ale současně u silničních staveb existuje riziko nárůstu imisní a hlukové zátěže obyvatelstva v důsledku umístění nového zdroje v dosud nezátížených lokalitách, snížení pohody bydlení vlivem přítomnosti nové stavby, zhoršení bezpečnosti vlivem nárůstu objemu dopravy na navazujících komunikacích apod. (jak vyplývá z hodnocení, jsou **pro tyto záměry důsledně definovány podmínky, za nichž mohou být realizovány**).

Přitom KHS JmK přihlédla k předpokladům dalšího vývoje vymezeným v části A.3.3. „*Lidské zdraví*“, dle nichž je **v případě nerealizace záměrů nutno v některých obcích očekávat nejen pokračování současného nevyhovujícího stavu, ale spíše jeho zhoršování**.

Po zvážení všech aspektů však KHS JmK dospěla k závěru, že se sice žádný potenciální záměr dopravní koncepce nemůže vyhnout tomu, aby minimálně v určitých místech trasy těchto silničních koridorů došlo ke zvýšení rizika, **ale podstatné je, že navrhované řešení směřuje k eliminaci či maximálnímu možnému snížení těchto rizik** tak, jak vyplývá z vyhodnocení kritéria „*Realizace záměrů A1 ZÚR JMK nebude mít poškozující vliv na zdraví obyvatel*“, které bude naplněno pouze za předpokladu realizace opatření ke snížení jejich vlivů na kvalitu ovzduší, lidské zdraví (resp. hlukovou zátěž a dopravní bezpečnost) a obyvatele s tím, že v některých případech sice bude nutno přistoupit ke značně nadstandardním technickým řešením (vč. podpovrchových vedení silničních komunikací), nicméně **u všech záměrů platí, že jsou technicky realizovatelné tak, aby neměly poškozující vliv na zdraví obyvatel, a to i při zohlednění kumulativních a synergických účinků s dalšími záměry v území**.

I v těchto souvislostech bylo posouzení návrhu aktualizace ZÚR JMK ze strany KHS JmK zaměřeno na zjištění, zda lze požadavky na uspořádání a využití území, kritéria a podmínky pro rozhodování o změnách využití území a úkoly pro územní plánování stanovené pro záměry v kapitole D. „*Zpřesnění vymezení ploch a koridorů vymezených v politice územního rozvoje a vymezení ploch a koridorů nadmístního významu, včetně ploch a koridorů veřejné infrastruktury, územního systému ekologické stability a územních rezerv, u ploch územních rezerv stanovení využití, které má být prověřeno*“ návrhu aktualizace ZÚR JMK považovat za opatření směřující k řízení potenciálních zdravotních rizik souvisejících s využíváním konkrétních ploch a koridorů vymezených v návrhu ve smyslu § 2 odst. 4, § 77 odst. 1 a § 82 odst. 2 písm. j) zákona č. 258/2000 Sb.

S odkazem na výše uvedené KHS JmK uvážila i fakt, že je v části D. návrhu A1 ZÚR JMK do bodu (71) pod písmenem g) doplněn úkol pro územní plánování (viz výše) a u dalších záměrů, které mohou být zdrojem hluk, jsou stanoveny úkoly pro územní plánování související se zajištěním optimalizace trasy v rámci koridoru s cílem minimalizace dopadů na obytnou zástavbu včetně splnění hlukových limitů.

Dále bylo ze strany KHS JmK posuzováno, zda jsou VVURÚ a SEA ve své spojitosti a vzájemné podmíněnosti a v předkládaném rozsahu dostatečným a objektivním podkladem pro posouzení návrhu aktualizace a následné uplatnění stanoviska KHS JmK k návrhu aktualizace ZÚR JMK z hlediska ochrany veřejného zdraví včetně hodnocení a řízení zdravotních rizik dle § 82 odst. 2 písm. j) zákona č. 258/2000 Sb.

V daném KHS JmK uvážila míru podrobnosti zásad územního rozvoje, přičemž vycházela z obecného definování obsahu a účelu zásad územního rozvoje provedeného ustanovením § 36 odst. 1 stavebního zákona, dle něhož zásady územního rozvoje mj. stanoví zejména základní požadavky na účelné a hospodárné uspořádání území kraje, vymezí plochy nebo koridory nadmístního významu a stanoví požadavky na jejich využití, a z ustanovení § 36 odst. 3 stavebního zákona, dle něhož zásady územního rozvoje v nadmístních souvislostech území kraje zpřesňují a rozvíjejí cíle a úkoly územního plánování v souladu s politikou územního rozvoje, určují strategii pro jejich naplňování a koordinují územně plánovací činnost obcí; míra podrobnosti je dále upravena ve větě druhé ustanovení § 36 odst. 3 stavebního zákona s tím, že zásady územního rozvoje ani vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území nesmí obsahovat podrobnosti náležející svým obsahem územnímu plánu, regulačnímu plánu nebo navazujícím rozhodnutím.

Dále k míře podrobnosti uplatněné v návrhu aktualizace ZÚR JMK KHS JmK uvážila, že návrh je s vazbou na VVURÚ a SEA z hlediska vlivů na veřejné zdraví posuzován jako návrh strategického dokumentu se značným časovým a geografickým rozsahem, jehož cílem je navrhnout koncepční řešení optimalizující vlivy územního rozvoje na obyvatelstvo a lidské zdraví, a který na strategické úrovni stanoví přijatelné alternativy naplňující účel zásad územního rozvoje vyplývající z § 36 odst. 1 stavebního zákona a ve svém důsledku pak princip udržitelného rozvoje území.

K tomu KHS JmK upřesňuje, že z hlediska stávajících a objektivizovatelných vlivů na veřejné zdraví (např. stávající hluková zátěž v území) i vlivů potenciálních a s větší či menší mírou nejistoty predikovatelných (hluková zátěž očekávaná v návaznosti na doposud nerealizované záměry) je nutno považovat proces pořizování územně plánovací dokumentace za proces dynamický, neboť obsah územně plánovací dokumentace se proměňuje v čase tak, jak tento proces prochází jednotlivými fázemi a kdy každé úrovni územně plánovací dokumentace odpovídá určitá míra konkretizace (čím nižší úroveň územně plánovací dokumentace, tím vyšší míra konkretizace).

ZÚR JMK jako strategický dokument zpřesňují celostátní záměry stanovené v Politice územního rozvoje ČR schválené usnesením vlády ČR č. 929 dne 20.07.2009 ve znění aktualizací č. 1 až 3, stanovují priority územního plánování a určují konkrétní požadavky na využití území kraje, kritéria a podmínky pro rozhodování o změnách v území a úkoly pro územní plánování v konkrétně vymezených oblastech, osách, plochách a koridorech kraje se zřejmým předpokladem postupného zpřesňování ve smyslu ustanovení § 36 odst. 5 stavebního zákona v rámci zpracování dalších stupňů územně plánovacích dokumentací a v rámci rozhodování v území.

Účelem hodnocení vlivů na obyvatelstvo a lidské zdraví v rámci pořizování strategických dokumentů je vyhodnotit předpokládané vlivy tak, aby bylo mj. možno vybrat optimální řešení, případně variantu řešení, a to s přihlédnutím k principu udržitelného rozvoje území reflektujícího na pojetí zdraví, které v obecné rovině není vnímáno pouze jako absence nemoci nebo vady, ale jako komplexní stav fyzické, duševní i sociální pohody (viz definice Světové zdravotnické organizace z roku 1946 a dále pak první část bod 3) preambule Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 282/2014 ze dne 11. března 2014, kterým se zavádí třetí program činnosti Unie v oblasti zdraví (2014 – 2020) a zrušuje rozhodnutí č. 1350/2007/ES).

Předmětem navazujících procesů a řízení pak bude v návaznosti na vyšší formu konkretizace záměrů (konkrétnější informace o lokalizačním a technickém, případně technologickém, řešení) navrhnout detailnější řešení, tj. upřesnit a konkretizovat opatření směřující k řízení potenciálních zdravotních rizik souvisejících s využíváním konkrétních ploch a koridorů vymezených v návrhu ve smyslu § 2 odst. 4, § 77 odst. 1 a § 82 odst. 2 písm. j) zákona č. 258/2000 Sb. s reálným předpokladem pro zajištění dodržení limitů stanovených právními předpisy na úseku ochrany veřejného zdraví.

K tomu KHS JmK pro úplnost podotýká, že z hlediska vlivů na veřejné zdraví je zásadní, že u nových komunikací nebude uplatňována korekce pro starou hlukovou zátěž ve smyslu poznámky 4) přílohy č. 3 k nařízení vlády č. 272/2011 Sb. a je zcela zřejmé, že realizace nových komunikací odvádějících ve většině případů dopravu mimo sídla ve svém důsledku povede ke snížení zdravotních rizik z expozice hlukové zátěži pro populaci Jihomoravského kraje jako celku.

Přístup k postupnému zpřesňování záměrů vymezených v dokumentech strategického charakteru je zřejmý i z metodického doporučení, dle něhož hierarchická struktura nástrojů územního plánování a jejich závaznost pro nástroje nižší úrovně umožňuje po linii stavebního zákona kontrolu plnění opatření navržených pro předcházení, snížení nebo kompenzaci zjištěných negativních vlivů a jejich konkretizaci v závislosti na podrobnosti řešení posuzované koncepce nebo záměru.

Detailnější posouzení možnosti umístění záměrů na plochách nebo v koridorech vymezených A1 ZÚR JMK je v navazujících řízeních s odkazem na § 77 odst. 2, 3 a 4 zákona č. 258/2000 Sb. podmíněno reálným stavem životních podmínek v území, a to včetně hlukové zátěže, který se v čase a místě dynamicky mění, a to v závislosti na intenzitě a skladbě činností, na emisních charakteristikách zdrojů hluku a zdrojů znečišťování ovzduší a na efektu uplatňování intervencí směřujících ke zlepšení životních podmínek na území Jihomoravského kraje.

KHS JmK je jako orgán ochrany veřejného zdraví dle § 77 odst. 1 ve spojení s § 82 odst. 2 písm. i) zákona č. 258/2000 Sb. dotčeným správním úřadem při rozhodování ve věcech upravených zvláštními

právními předpisy, tj. i v řízení o umístění a povolení konkrétních staveb v dikci stavebního zákona, které se dotýkají zájmů chráněných orgánem ochrany veřejného zdraví podle zákona 258/2000 Sb. včetně hodnocení a řízení zdravotních rizik.

Otázku přístupu k míře podrobnosti A1 ZÚR JMK KHS JmK uzavírá odkazem k výše uvedeným argumentům, z nichž lze zcela jednoznačně a bez jakýchkoliv pochybností dovodit, že pokud bude v navazujících řízeních prokázáno, že nelze v koridoru nebo na ploše vymezených v aktualizaci ZÚR JMK záměr přiměřeně definovaný lokalizačními, stavebně – technickými a technologickými parametry (v podrobnosti odpovídající stupni projednávání) umístit pro zjevný nesoulad s požadavky v oblasti ochrany veřejného zdraví, bude záměr v projednávaných parametrech charakterizován jako nepřipustný. Tento fakt může ve svém důsledku směřovat k opětovnému prověření vymezení koridoru nebo plochy v rámci další aktualizace ZÚR JMK dle ustanovení § 42 stavebního zákona.

Dále se KHS JmK zabývala otázkou nejistot provedení hodnocení vlivů, včetně nejistot vyplývajících z posouzení v rámci zpracování územní studie jako jednoho z podkladů pro A1 ZÚR JMK, a to opět s přihlédnutím k míře podrobnosti, resp. účelu zásad územního rozvoje. Přitom KHS JmK uvážila reálný a nezpochybnitelný předpoklad minimalizace nejistot v průběhu navazujících řízení na základě konkrétnějších lokalizačních a stavebně – technických parametrů záměrů, tj. ve smyslu ustanovení § 36 odst. 5 stavebního zákona u vybraných dopravních staveb již v rámci posuzování dle zákona č. 100/2001 Sb., zpracování dalších stupňů územně plánovacích dokumentací, kdy mj. dle § 43 odst. 3 stavebního zákona územní plán v souvislostech a podrobnostech území obce **zpřesňuje a rozvíjí cíle a úkoly územního plánování v souladu se zásadami územního rozvoje kraje a s politikou územního rozvoje**, a především pak v rámci rozhodování v území.

V souvislosti s předpokladem detailnějšího posouzení vlivů souvisejících záměrů na veřejné zdraví KHS JmK odkazuje jednak k § 19 odst. 1 zákona č. 100/2001 Sb., dle něhož musí být mj. u záměrů uvedených v § 4 odst. 1 písm. a), u záměrů předkládaných podle § 6 odst. 5 a dále u ostatních záměrů, pokud se tak stanoví v závěru zjišťovacího řízení, část dokumentace týkající se posuzování vlivů na veřejné zdraví zpracována osobou, která je držitelem osvědčení odborné způsobilosti pro oblast posuzování vlivů na veřejné zdraví, a dále pak k náležitostem dokumentace (§ 8 zákona č. 100/2001 Sb.) konkretizovaným v příloze 4 zákona č. 100/2001 Sb., dle níž dokumentace musí mj. deklarovat resp. řešit

- charakter záměru a možnost kumulace s jinými záměry a zdůvodnění umístění záměru a popis oznamovatelem zvažovaných variant s uvedením hlavních důvodů vedoucích k volbě daného řešení, včetně srovnání vlivů na životní prostředí (část B „*ÚDAJE O ZÁMĚRU, I. Základní údaje*“),
- ostatní emise a rezidua (například hluk a vibrace, záření, zápach, jiné výstupy - přehled zdrojů, množství emisí, způsoby jejich omezení) (část III. „*Údaje o výstupech (zejména pro výstavbu a provoz)*“),
- přehled nejvýznamnějších environmentálních charakteristik dotčeného území (mj. území zatěžovaná nad míru únosného zatížení, staré ekologické zátěže, extrémní poměry v dotčeném území), charakteristiku současného stavu životního prostředí v dotčeném území a popis jeho složek nebo charakteristik, které mohou být záměrem ovlivněny, zejména mj. ovzduší, obyvatelstva a veřejného zdraví, a celkové zhodnocení stavu životního prostředí v dotčeném území z hlediska jeho únosného zatížení a předpoklad jeho pravděpodobného vývoje v případě neprovedení záměru, je-li možné jej na základě dostupných informací o životním prostředí a vědeckých poznatků posoudit (část C. „*ÚDAJE O STAVU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ V DOTČENÉM ÚZEMÍ*“),
- charakteristiku a hodnocení velikosti a významnosti předpokládaných přímých, nepřímých, sekundárních, kumulativních, přeshraničních, krátkodobých, střednědobých, dlouhodobých, trvalých i dočasných, pozitivních i negativních vlivů záměru, které vyplývají z výstavby a existence záměru (včetně případných demoličních prací nezbytných pro jeho realizaci), použitých technologií a látek, emisí znečišťujících látek a nakládání s odpady, kumulace záměru s jinými stávajícími nebo povolenými záměry (s přihlédnutím k aktuálnímu stavu území chráněných podle zákona o ochraně přírody a krajiny a využívání přírodních zdrojů s ohledem na jejich udržitelnou dostupnost) se zohledněním požadavků jiných právních předpisů na ochranu životního prostředí, mj. **vlivy na obyvatelstvo a veřejné zdraví**, vlivy na ovzduší a klima (např. povaha a množství emisí znečišťujících látek a skleníkových plynů, zranitelnost záměru vůči změně klimatu), **vlivy na hlukovou situaci** a event. další fyzikální a biologické charakteristiky (např. vibrace, záření, vznik rušivých vlivů) a vlivy na povrchové a

podzemní vody, **charakteristiku rizik pro veřejné zdraví, charakteristiku a předpokládaný účinek navrhovaných opatření k prevenci, vyloučení a snížení všech významných negativních vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví** a popis kompenzací, pokud jsou vzhledem k záměru možné, popřípadě opatření k monitorování možných negativních vlivů na životní prostředí (např. post-projektová analýza), které se vztahují k fázi výstavby a provozu záměru (část D „**KOMPLEXNÍ CHARAKTERISTIKA A HODNOCENÍ MOŽNÝCH VÝZNAMNÝCH VLVŮ ZÁMĚRU NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A VEŘEJNÉ ZDRAVÍ**“).

Dokumentace pro vydání rozhodnutí o umístění staveb musí dle přílohy 3 k vyhlášce č. 499/2006 Sb., o dokumentaci staveb, ve znění pozdějších předpisů, v případě umístění staveb dráhy v části B *Souhrnná technická zpráva*, B.1 *Popis území stavby* deklarovat mj. údaje o souladu stavby s územně plánovací dokumentací, s cíli a úkoly územního plánování, včetně informace o vydané územně plánovací dokumentaci, a vliv stavby na okolní stavby a pozemky, ochrana okolí, a v části B.6 *Popis vlivů stavby na životní prostředí a jeho ochrana* pak vliv na životní prostředí (ovzduší, hluk, voda, odpady a půda).

Rozsah a obsah dokumentace pro vydání rozhodnutí o umístění stavby dálnice, silnice, místní komunikace a veřejné účelové komunikace je vymezen v příloze 4 k vyhlášce č. 499/2006 Sb., o dokumentaci staveb, ve znění pozdějších předpisů, obdobně, když v části B *Souhrnná technická zpráva*, B.1 *Popis území stavby* musí být uvedeny mj. údaje o souladu stavby s územně plánovací dokumentací, s cíli a úkoly územního plánování, včetně informace o vydané územně plánovací dokumentaci, a vliv stavby na okolní stavby a pozemky, ochrana okolí, a v části B.6 *Popis vlivů stavby na životní prostředí a jeho ochrana* pak vliv na životní prostředí (ovzduší, hluk, voda, odpady a půda).

V dalších fázích musí projektová dokumentace dle přílohy 5 k vyhlášce č. 146/2008 Sb., o rozsahu a obsahu projektové dokumentace dopravních staveb, ve znění pozdějších předpisů, mj. obsahovat údaje o souladu s územně plánovací dokumentací, s cíli a úkoly územního plánování, včetně informace o vydané územně plánovací dokumentaci, a vliv stavby na okolní stavby a pozemky (B *Souhrnná technická zpráva*, B.1 *Popis území stavby*), popis vlivů na životní prostředí - ovzduší, hluk, voda, odpady a půda (B.6 *Popis vlivů stavby na životní prostředí a jeho ochrana*) a vlivy provádění stavby na okolní stavby a pozemky (B.8 *Zásady organizace výstavby*).

S odkazem na výše uvedené KHS JmK konstatuje, že VVURŮ včetně hodnocení vlivů na obyvatelstvo a lidské zdraví v provedeném rozsahu a v podrobnosti považuje i při zohlednění nejistot dle výše uvedeného za dostatečný a objektivní podklad pro posouzení dané věci a pro uplatnění stanoviska k návrhu A1 ZÚR JMK dle § 82 odst. 1 zákona č. 258/2000 Sb. z hlediska ochrany veřejného zdraví včetně hodnocení a řízení zdravotních rizik.

Současně jsou podklady dostatečné pro vyjádření KHS JmK k zajištění vyváženého vztahu územních podmínek udržitelného rozvoje území a k výběru variant řešení s tím, že **dle základních informací o výsledcích vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území včetně výsledků vyhodnocení vlivů na životní prostředí jsou všechny navržené plochy a koridory vymezené v A1 ZÚR JMK z hlediska životního prostředí akceptovatelné a potenciální mírné a potenciální významné negativní vlivy na sledované složky životního prostředí, které byly identifikovány v rámci vyhodnocení jednotlivých ploch a koridorů, lze minimalizovat nebo vyloučit navrhovanými opatření, které jsou promítnuty do výrokové části A1 ZÚR JMK, respektive do ZÚR JMK.**

V návaznosti na podmíněné naplnění základních kritérií pro hodnocení vlivů na obyvatelstvo a lidské zdraví, a to „*A1 ZÚR JMK vytvářejí podmínky pro ochranu zdraví obyvatel*“, „*Realizace záměrů A1 ZÚR JMK nebude mít poškozující vliv na zdraví obyvatel*“ a „*A1 ZÚR JMK ve svém důsledku přispějí ke zlepšení veřejného zdraví*“, v návaznosti na závěry SEA, tj. „*Všechny navržené plochy a koridory vymezené v A1 ZÚR JMK jsou akceptovatelné. Potenciální mírné a potenciální významné negativní vlivy na sledované složky životního prostředí, které byly identifikovány v rámci vyhodnocení jednotlivých ploch a koridorů, lze minimalizovat nebo vyloučit navrhovanými opatřeními.*“ a v návaznosti na reálný předpoklad plnění požadavků na uspořádání a využití území, kritérií a podmínek pro rozhodování o změnách v území a úkolů pro územní plánování stanovených v kapitole D. návrhu A1 ZÚR JMK a po zvážení všech aspektů uvedených výše KHS JmK uzavírá tak, že návrh A1 ZÚR JMK dává reálný předpoklad pro naplnění cílů a úkolů územního plánování, a to mj. vytvářet předpoklady pro udržitelný rozvoj území spočívající ve vyváženém vztahu podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území a který

uspokojuje potřeby současné generace, aniž by ohrožoval podmínky života generací budoucích, a směřuje k zajištění vyváženého vztahu územních podmínek udržitelného rozvoje území, a to i při zohlednění určitých nejistot v posuzování.

Závěrem KHS JmK konstatuje, že **požadavky na uspořádání a využití území, kritéria a podmínky pro rozhodování o změnách v území a úkoly pro územní plánování lze na dané úrovni projednávané územně plánovací dokumentace, tj. na úrovni pouze vymežující, nikoliv umísťující, koridory a plochy nadmístního významu, považovat za opatření směřující k řízení potenciálních rizik ve smyslu ustanovení § 82 odst. 2 písm. j) zákona č. 258/2000 Sb. v navazujících procesech pořizování územně plánovacích dokumentací úrovně nižší (viz např. výše uvedený § 43 odst. 3 stavebního zákona). Detailní posouzení vlivů konkrétních záměrů umísťovaných do ploch a koridorů vymezených v územně plánovacích dokumentacích bude v souvislosti s reálným stavem složek životního prostředí (vč. hlukové zátěže v území) ve smyslu § 77 odst. 2, 3 a 4 zákona č. 258/2000 Sb. předmětem územního řízení a navazujících řízení dle stavebního zákona.**

S odkazem na výše uvedené KHS JmK stanovila tak, jak je uvedeno v závazné části tohoto stanoviska a vyjádření, neboť **v průběhu pořizování A1 ZUR JMK bylo koncepčně prověřeno, že plánované záměry bude s vysokou mírou pravděpodobnosti (a současně pak za předpokladu realizace opatření stanovených na základě konkrétních lokalizačních, stavebně – technických příp. provozních a technologických a směřujících k řízení zdravotních rizik) možno do souvisejících území umístit.**

Současně však KHS JmK v návaznosti na opakovaně stanovené „Úkoly pro územní plánování“ související se zajištěním územních podmínek pro nadstandardní protihluková opatření (např. překrytí, tunel, tubus) upozornila, že jako orgán ochrany veřejného zdraví místně příslušný nemůže požadovat naplnění požadavků na zajištění nadstandardních protihlukových opatření jako opatření vymezených nad rámec požadavků vyplývajících ze zákona č. 258/2000 Sb., že zákon č. 258/2000 Sb. ani nařízení vlády č. 272/2011 Sb. nevymezují rozsah bezpečně zajišťující splnění hlukových limitů a že není znám vztah mezi synergickým (tj. současným, kombinovaným) působením různých kategorií zdrojů hluku (např. doprava silniční, železniční, letecká a průmyslové zdroje) a zdravotními účinky, a proto nelze hodnotit kombinovaný vliv (tj. synergické účinky) různých zdrojů hluku na zdraví exponovaných osob, a to ani při souběhu dopravních zdrojů, tj. kombinace a kumulace hluku ze silniční a železniční nebo letecké dopravy.

(podepsáno elektronicky)

Ing. Miroslav Staněk

ředitel odboru
hygieny obecné a komunální

Rozdělovník:

1. Krajský úřad Jihomoravského kraje, Odbor územního plánování a stavebního řádu, Žerotínovo náměstí 449/3, 602 00 BRNO, ID datové schránky x2pbqzq
2. KHS JmK - spis